

Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych
i Specjalistycznych TEPIS

ZOFIA RYBIŃSKA

P O L S K O – A N G I E L S K I
S Ł O W N I K T E M A T Y C Z N Y

**Ustanowienie opiekuna tymczasowego
dla małoletniego obywatela Ukrainy**

Warszawa 2022

AUTORZY

mgr Zofia Rybińska – filolog, tłumacz przysięgły języka angielskiego, prezes PT TEPIS (2014-2021), współprzewodnicząca i członek Komitetu Tłumaczenia Sądowego i Prawniczego Międzynarodowej Federacji Tłumaczy FIT (2009-2018), wiceprezes Europejskiego Stowarzyszenia Tłumaczy Sądowych EULITA (2009-2017), wykładowca Interdyscyplinarnego Podyplomowego Studium Kształcenia Tłumaczy w Instytucie Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego

Prace nad słownikiem: dobór angielskich ekwiwalentów polskiej terminologii i frazeologii

W pracach nad słownikiem brali udział

dr Magda Olesiuk-Okomska – doktor nauk prawnych (Uniwersytet Warszawski), tłumacz specjalistyczny języka angielskiego i specjalista prawnego języka angielskiego, świadczy obsługę prawną w języku polskim i angielskim, członek Rady Naczelnej PT TEPIS

Prace nad słownikiem: dobór polskiej terminologii i frazeologii prawnej

mgr Janusz Poznański – filolog, tłumacz przysięgły języka rosyjskiego, b. ławnik Sądu Okręgowego w Warszawie, autor książki *Tłumacz w postępowaniu karnym* (Wyd. Translegis), wykładowca Interdyscyplinarnego Podyplomowego Studium Kształcenia Tłumaczy w Instytucie Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, wiceprezes PT TEPIS trzech kadencji

Prace nad słownikiem: dobór polskiej terminologii i frazeologii, rozdziały „Postępowanie w sprawie o ustanowienie opiekuna tymczasowego”, „Ogólne zasady tłumaczenia rozpraw”, prace redakcyjne

dr Maja Werbeniec-Michalak – doktor nauk humanistycznych, absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego i Narodowego Uniwersytetu im. Tarasa Szewczenki w Kijowie, tłumacz przysięgły języka ukraińskiego i rosyjskiego, specjalizuje się w ukraińskiej terminologii prawnej i prawniczej

Prace nad słownikiem: rozdział „Latynizacja ukraińskich imion, imion ojcowskich i nazwisk”

PRZEDMOWA

W dniu 12 marca 2022 r. została opublikowana *ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* (Dz.U. 2022 poz. 583). Ustawa reguluje między innymi tryb ustanawiania opiekunów tymczasowych dla małoletnich obywateli Ukrainy.

Niniejszy słownik zawiera terminologię i frazeologię prawną, prawniczą, a także słownictwo niespecjalistyczne, które może występować w wypowiedziach sędziego oraz uczestników rozprawy sądowej, mającej na celu ustanowienie opiekuna tymczasowego. Wiele z tych terminów będzie występowało także w postępowaniu cywilnym o innej tematyce. Adresatami słownika są tłumacze przysięgli oraz tłumacze powoływani *ad hoc*.

Słownik zawiera ok. 350 wyrazów hasłowych, łącznie ok. 2300 wyrazów,

Słownik w postaci pliku PDF do samodzielnego wydrukowania jest dostępny do pobrania na stronie internetowej <https://tepis.org.pl>. Korzystanie ze słownika jest bezpłatne.

Poza wersją polsko-rosyjską została opracowana wersja polsko-ukraińska (przez Darynę Soldatenko i Maję Werbeniec-Michalak) oraz polsko-angielska (przez Zofię Rybińską).

Autorzy wyrażają serdeczne podziękowania Sędzi Beacie Szostek z Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza za udzielone konsultacje.

Autorzy będą wdzięczni za nadsyłanie uwag, które pomogą udoskonalić słownik.

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE O USTANOWIENIE OPIEKUNA TYMCZASOWEGO

Wyciąg z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. 2022, poz. 682, Dz. U. 2022, poz. 684, Dz. U. 2022, poz. 350)

Art. 25. 1. Małoletniego obywatela Ukrainy (...), który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentuje oraz sprawuje pieczę nad jego osobą i majątkiem opiekun tymczasowy.

2. Opiekun tymczasowy (...) jest upoważniony do reprezentowania małoletniego oraz sprawowania pieczy nad jego osobą i majątkiem. (...)

4. Opiekuna tymczasowego ustanawia sąd opiekuńczy właściwy ze względu na miejsce pobytu małoletniego.

5. Ustanawiając opiekuna tymczasowego, sąd kieruje się dobrem dziecka. Opiekun tymczasowy powinien być ustanowiony przede wszystkim spośród krewnych, powinowatych lub innych osób dających rękojmię należytego wykonywania obowiązków opiekuna.

7. Dla kilku małoletnich można ustanowić jednego opiekuna tymczasowego, jeżeli nie zachodzi sprzeczność między ich interesami. Opiekunem tymczasowym dla rodzeństwa w miarę możliwości należy ustanowić tę samą osobę.

8. Postępowanie o ustanowienie opiekuna tymczasowego może być wszczęte na wniosek lub z urzędu.

9. Wniosek o wszczęcie postępowania zawiera: 1) oznaczenie sądu, do którego jest skierowany; 2) imię i nazwisko lub nazwę wnioskodawcy, jego adres zamieszkania lub pobytu albo siedziby, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej; 3) imię i nazwisko małoletniego, jego adres zamieszkania lub pobytu; 4) imiona i nazwiska rodziców oraz nazwisko rodowe matki małoletniego bądź informację, że nie są one znane; 5) płeć małoletniego; 6) datę i miejsce urodzenia małoletniego; 7) rodzaj oraz serię i numer dokumentu, stanowiącego podstawę przekroczenia granicy przez małoletniego, jeżeli występuje; 8) imię i nazwisko kandydata na opiekuna tymczasowego, jego datę urodzenia, adres zamieszkania lub pobytu oraz serię i numer dokumentu tożsamości albo informację o braku kandydata; 9) imię i nazwisko oraz adres zamieszkania lub pobytu osoby sprawującej faktyczną pieczę nad małoletnim, jeżeli małoletni nie znajduje się pod pieczę kandydata na opiekuna tymczasowego; 10) osnovę wniosku.

10. Jeżeli we wniosku wskazano kandydata na opiekuna tymczasowego, należy ponadto podać stopień pokrewieństwa albo powinowactwa kandydata na opiekuna tymczasowego z małoletnim bądź informację o braku pokrewieństwa albo powinowactwa,

a w przypadku osoby sprawującej faktyczną opiekę nad małoletnim – datę, od której pieczę jest sprawowana.

12. W sprawie o ustanowienie opiekuna tymczasowego sąd orzeka w postępowaniu nieprocesowym po przeprowadzeniu rozprawy. Sąd przesłuchuje kandydata na opiekuna tymczasowego i osobą sprawującą faktyczną pieczę nad małoletnim oraz wysłuchuje małoletniego, jeżeli jego rozwój umysłowy, stan zdrowia i stopień dojrzałości na to pozwala, uwzględniając w miarę możliwości jego rozsądne życzenie.

13. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, jeżeli kandydat na opiekuna tymczasowego sprawuje faktyczną pieczę nad małoletnim, a okoliczności sprawy nie budzą wątpliwości co do prawidłowego wykonywania tej pieczy i dobro małoletniego się temu nie sprzeciwia, sąd może ograniczyć postępowanie dowodowe wyłącznie do dowodów z dokumentów i rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym.

15. Sąd rozpoznaje sprawę bezzwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia wpływu do sądu wniosku lub powzięcia informacji o konieczności ustanowienia opiekuna tymczasowego.

16. Odpis postanowienia sąd doręcza uczestnikom postępowania, właściwej jednostce pomocy społecznej oraz Komendantowi Głównemu Straży Granicznej.

17. Postanowienie o ustanowienie opiekuna tymczasowego jest skuteczne i wykonalne z chwilą jego ogłoszenia, a gdy ogłoszenia nie było, z chwilą jego wydania.

18. W postępowaniu o ustanowienie opiekuna tymczasowego nie pobiera się opłat, a wydatki ponosi Skarb Państwa.

**PRZYKŁADOWE POSTANOWIENIE
O USTANOWIENIU OPIEKUNA
TYMCZASOWEGO**

Sygn. akt V Nsm 123/22

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 30 marca 2022 r.

Sąd Rejonowy w Barczewie V Wydział Rodzinny i Nieletnich
w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Jan Kowalski
po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2022 r. w Barczewie
na posiedzeniu niejawnym sprawy
z wniosku Viry Sadovenko (Vira Sadovenko)
o ustanowienie opiekuna tymczasowego dla małoletniej obywatelki Ukrainy Nadii Hotsuliak (Nadia Hotsuliak) na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

postanawia:

1. ustanowić opiekuna tymczasowego dla małoletniej obywatelki Ukrainy Nadii Hotsuliak, urodzonej w dniu 24.07.2015 r. w Char-kowie, córki Petra i Liubovi (Petro i Liubov) z d. Sadovenko, ostatnio zamieszkałej w Ukrainie, legitymującej się paszportem o numerze ABC 123456, który służył do przekroczenia granicy polsko-ukraińskiej w dniu 06 marca 2022 r.;
2. obowiązki opiekuna tymczasowego powierzyć Virze Sadovenko, urodzonej w dniu 08 stycznia 1947 r., PESEL: 47010845, zamieszkałej w Barczewie przy ul. Parkowej 9 m. 3, legitymującej się paszportem o numerze XYZ 123456;

3. rozszerzyć uprawnienia opiekuna tymczasowego do reprezentowania małoletniej i podejmowania wszelkich decyzji w sprawach medycznych (m.in. leczenia, diagnostyki, przeprowadzania badań, pobytów w szpitalu, farmakologii, zabiegów, rehabilitacji, terapii i edukacji (w tym m.in. diagnozowania, udziału w terapiach, decyzji o zajęciach szkolnych i pozaszkolnych) oraz w zakresie wyjazdów rekreacyjnych;
4. koszty postępowania przejąć na rachunek Skarbu Państwa;
5. stwierdzić, że postanowienie jest skuteczne i wykonalne.

Zarządzenie

Odpis postanowienia doręczyć wnioskodawczyni wraz z pouczeniem o możliwości złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia oraz wniesienia apelacji;
Odpis postanowienia doręczyć właściwemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej, Centrum Pomocy Rodzinie i Komendantowi Głównemu Straży Granicznej.

Uwaga, nazwa sądu, dane osobowe itp. nie są autentyczne.

OGÓLNE ZASADY TŁUMACZENIA ROZPRAW

TŁUMACZENIE USTNE

Przebieg całej rozprawy należy tłumaczyć wnioskodawcy, ponieważ ma prawo składania wniosków dowodowych, zadawania pytań świadkom i biegłym, ustosunkowywania się do ich wypowiedzi, musi więc rozumieć wszystko to, co zostało powiedziane podczas rozprawy. Praw takich nie ma świadek, dlatego wystarczy tłumaczyć na język obcy wypowiedzi, kierowane do niego.

Terminologia specjalistyczna. Gdy tłumacz nie zna znaczenia użytego podczas rozprawy terminu prawnego, powinien zwrócić się do sędziego z prośbą o wyjaśnienie. Jeśli cudzoziemiec nie rozumie znaczenia prawidłowo przetłumaczonego mu terminu, tłumacz informuje o tym sędziego, który wyjaśni jego znaczenie. W prostych przypadkach znaczenie może wyjaśnić tłumacz, dobierając słowa zrozumiałe dla cudzoziemca. W wypowiedziach cudzoziemców terminologia prawna zazwyczaj nie występuje.

Tłumaczenie konsekwentne (następcze) stosowane jest podczas tłumaczenia na język polski wyjaśnień i zeznań składanych przez cudzoziemców. Wypowiedzi muszą być protokołowane, dlatego sędzia przerywa je po zazwyczaj jednym zdaniu, dzięki czemu tłumacz nie ma trudności z zapamiętaniem. Dla sądu ważna jest możliwość oceny wnioskodawcy i świadków – właściwości ich charakteru, zasad, poziomu intelektualnego i moralnego. Cechy te przejawiają się m.in. w sposobie, w jakim wypowiadają się te osoby, dlatego należy wiernie oddać nie tylko treść, ale także styl i nawet specyfikę wypowiedzi. Wiernie tłumaczenie ułatwi sądowi ocenę wiarygodności wyjaśnień i zeznań cudzoziemców. Tłumaczyć należy w pierwszej osobie, np.: „Przyjechałem w środę”, a nie: „Wnioskodawca przyjechał w środę”. Wypowiedzi nie należy streszczać.

Tłumaczenie symultaniczne (jednoczesne, „szeptanka”) stosowane jest podczas tłumaczenia na język obcy wypowiedzi sędziego i polskiego uczestnika rozprawy, gdy ten nie przerywa swoich wypowiedzi na tłumaczenie konsekwentne. Styl tłumaczenia na język obcy nie ma wpływu na orzeczenie, dlatego można się ograniczyć do przekazania treści wypowiedzi. Gdy przemawiająca osoba mówi zbyt szybko, aby możliwe było przetłumaczenie wszystkich słów, wypowiedź można streścić.

Tłumaczenie techniką *a vista*. Tłumacz otrzymuje do tłumaczenia ustnego tekst w formie pisanej, dzięki czemu nie musi zapamiętywać jego treści, notować nazwisk, danych liczbowych itp., tłumaczy w dogodnym dla siebie tempie. Tłumaczenie *a vista* pozwala na dokonanie najbardziej wiernego tłumaczenia. Gdy podczas rozprawy ma być odczytane np. postanowienie o ustanowieniu opiekuna, można zwrócić się do przewodniczącego o udostępnienie jego odpisu lub kopii do tłumaczenia.

LATYNIZACJA UKRAIŃSKICH IMION, IMION ODOJCOWSKICH I NAZWISK

Większość języków państwowych posługujących się niełacińskim systemem zapisu posiada własną, ustaloną krajowymi przepisami transliterację. W przypadku języka ukraińskiego jest to oficjalny system, przyjęty Rozporządzeniem Gabinetu Ministrów Ukrainy z dn. 27 stycznia 2010 r. nr 55 „W sprawie uporządkowania zasad transliteracji alfabetu ukraińskiego na alfabet łaćniński”, tzw. standard paszportowy (KMU 2010, źródło: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF#Text>). Ten system do zastąpienia pewnych znaków wykorzystuje wieloznaki, inne zaś pomija. Aby zapisać ukraińskie nazwisko literami łaćnińskimi należy każdą literę ukraińską (z wyjątkiem miękkiego znaku i apostrofu) zastąpić literą lub połączeniem literowym alfabetu łaćnińskiego. Miękki znak i apostrof (ь, ') pomija się.

Niezależnie od regulacji ukraińskich, już wcześniej, bo od 1995 roku, istniał międzynarodowy standard transliteracji cyrylicy na znaki alfabetu łaćnińskiego w postaci międzynarodowej normy ISO 9. Z przepisami tej właśnie normy została następnie zharmonizowana polska norma PN-ISO 9:2000, stosowana np. w krajowych katalogach bibliotecznych. Ten system szeroko wykorzystuje znaki diakrytyczne, ale przede wszystkim jest zgodny z założeniami transliteracji idealnej, w której nadrzędną zasadą jest to, aby proces był doskonale odwracalny (retransliteracja). Jest to możliwe wyłącznie w sytuacji, gdy jednemu znakowi graficznemu odpowiada jeden znak graficzny drugiego systemu zapisu (1:1).

Zapewne Czytelnik zada sobie pytanie, dlaczego transliteracje różnią się między sobą i którą powinien stosować? Starając się odpowiedzieć stosunkowo zwięźle, należy zauważyć, że w ramach transliteracji rozróżniamy dwa systemy: system A, z wykorzystaniem znaków diakrytycznych, i uproszczony system B, z wykorzystaniem połączeń literowych. W transliteracji według zasad ukraińskich (system B), nie każdej literze pierwowzoru odpowiada jeden znak literowy drugiego alfabetu, np. ж = zh, ш = shch, ь = Ø, ' = Ø, nie spełnia ona zatem wymogów stawianych transliteracji idealnej. Wydaje się, że ustawodawca ukraiński, uchwalając standard paszportowy, mógł kierować się kwestią praktyczną, a mianowicie większą łatwością skorzystania np. z dwuznaku SH na odwzorowanie ukraińskiej litery Ш, zamiast wyszukiwania w komputerze diakrytyzowanej litery Ш̣, tracąc jednak możliwość pełnej retransliteracji. Pomimo zatwierdzonego standardu, dyskusje na Ukrainie trwają nadal – wybór pomiędzy praktycznością stosowania a wiernością wydaje się być dylematem trudnym do rozstrzygnięcia nawet dla specjalistów z dziedziny normalizacji.

CO Z TEGO WYNIKA DLA TŁUMACZA?

Autorka jest zdania, że nie można odmówić poszczególnym państwom prawa do samodzielnego stanowienia o zasadach transliteracji z języka państwowego na alfabet łaciński, nawet w warunkach istnienia innego, wcześniej przyjętego systemu międzynarodowego. W związku z tym, słuszne wydaje się stosowanie w polskich dokumentach urzędowych zapisu imion, imion odojcowskich i nazwisk według systemu ukraińskiego (KMU 2010).

Nie można nie wspomnieć o jeszcze innej, ważnej kwestii: dlaczego Ukraina zdecydowała się na „uporządkowanie” zasad transliteracji? Przed rokiem 2010 stosowano tam równoległe różne systemy transliteracyjne (np. angielski przy wydawaniu paszportów, francuski – praw jazdy), co prowadziło do rozbieżności w zapisach nazwiska tej samej osoby lub na linii rodzic – dziecko. Dlatego konieczne było uporządkowanie, tj. ujednoczenie tych zasad. Po przyjęciu przywołanego na wstępie Rozporządzenia, w paszportach wydanych obywatelom ukraińskim po 2010 roku, obowiązuje jedna norma (patrz: 3. kolumna tabeli). Bez względu na to, na specjalny wniosek osoby zainteresowanej, nazwisko w paszporcie może zostać przepisane z uprzednio wystawionego dokumentu, czyli według wcześniej obowiązujących zasad.

JAK NALEŻY POSTĄPIĆ W PRAKTYCE PROCESOWEJ?

1. Jeśli osoba posiada paszport, imię i nazwisko do polskiego dokumentu procesowego przepisujemy z paszportu literami łacińskimi.
2. Imię odojcowskie, a w razie braku paszportu również imię i nazwisko, zapisujemy według zasad transliteracji określonych przepisami ukraińskimi, tj. KMU 2010.
3. Kolejność zapisu w języku ukraińskim (ПІБ), w którym na pierwszej pozycji występuje nazwisko, po nim imię, a następnie imię odojcowskie należy zmienić na kolejność charakterystyczną dla języka polskiego, zgodnie z którą nazwisko jako nazwa własna osobowa, chronologicznie późniejsza od imienia, stoi po nim na drugim miejscu, np. Чанаях Ігор Михайлович – Ihor Mykhailovych Chanaiakh. Tego typu zabieg zmiany szyku pomoże uniknąć pomyłek w odróżnieniu trudnych przypadków imion od nazwisk.

Znaki charakterystyczne dla języka ukraińskiego: **ґ, є, і, ії, ’** (apostrof).

Zapis alfabetem ukraińskim	Wymowa	Zapis alfabetem łacińskim – obowiązująca norma (KMU 2010)
А а	A a	A a
Б б	B b	B b
В в	W w	V v
Г г	H h (twardo)	H h
Ґ ґ	G g	G g
Д д	D d	D d
Е е	E e	E e
Є є	Je je, ie	Ye – na początku wyrazu ie – w pozostałych pozycjach
Ж ж	Ž ž	Zh zh
З з	Z z	Z z
Зг зґ	Zh zh	Zgh zgh – dla odróżnienia od dwuznaku „zh”, odpowiadającego ukraińskiej literze „ж”
И и	Y	Y y
І і	I i	I i
Ії ії	Ji ji	Yi – na początku wyrazu i – w pozostałych pozycjach
Й й	J j	Y – na początku wyrazu i – w pozostałych pozycjach
К к	K k	K k
Л л	Ł ł, L l	L l
М м	M m	M m
Н н	N n	N n
О о	O o	O o
П п	P p	P p

Р р	R r	R r
С с	S s	S s
Т т	T t	T t
У у	U u	U u
Ф ф	F f	F f
Х х	Ch ch (miękko)	Kh kh
Ц ц	C c	Ts ts
Ч ч	Cz cz	Ch ch
Ш ш	Sz sz	Sh sh
Щ щ	Szcz szcz	Shch shch
Ю ю	Ju ju, iu	Yu – na początku wyrazu iu – w pozostałych pozycjach
Я я	Ja ja, ia	Ya – na początku wyrazu ia – w pozostałych pozycjach
ь (miękki znak)	zmiękczaamy poprzedzającą spółgłoskę	pomijamy
' (apostrof)	Pomijamy	pomijamy

Przykłady

Христина Віталіївна Хмельницька
Chmelnyts'ka)

Галина Григорівна Гавриленко
Havrylenko)

Марія Олегівна Єршова
Ольга Миколаївна Шевчук
Szewczuk)

Жанна Сергіївна Расчосова
Raszosowa)

Віталій Юрійович Харкавлук
Charkawluk)

Ігор Олегович Мацько

Khrystyna Vitaliivna Khmelnytska (wym.:

Halyna Hryhorivna Havrylenko (wym.:

Mariia Olehivna Yershova (wym.: Jerszowa)
Olha Mykolaivna Shevchuk (wym.:

Zhanna Serhiivna Raschosova (wym.:

Vitalii Yuriiovich Kharkavliuk (wym.:

Ihor Olehovich Matsko (wym.: Macko)

Геннадій Григорович Завіруха
Zawirucha)
Михайло Степанович Іващенко
Iwaszczenko)

Hennadii Hryhorovych Zavirukha (wym.:

Mykhailo Stepanovych Ivashchenko (wym.:

POLSKO-ANGIELSKI SŁOWNIK TEMATYCZNY

A

adopcja (= *przysposobienie*) adoption

adwokat 1. advocate, 2. barrister, 3. solicitor, 4. attorney at law, 5. lawyer, 6. counsel

akt małżeństwa marriage record

akt urodzenia birth record

akt zgonu (*sporządza USC*) death record

akta sprawy case file

alimenty [*pot.*] [*dla dzieci*] 1. child support, 2. child maintenance

B

babka, babcia grandmother, grandma, granny

bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego unaccompanied by an adult responsible for him, 2. without care of adult(s) person(s) responsible for him

biegły (*np. b. lekarz psychiatra*) 1. court expert, 2. forensic expert (in psychiatry) 3. expert witness, (e.g. for psychiatry)

bliski krewny 1. close relative, 2. near relative

brat brother

bratanek (*syn brata*) nephew (*brother's son*)

C

Centrum Pomocy Rodzinie (CPR) Family Support Centre

centrum usług społecznych social services centre

cioteczny brat (*syn wujka*) 1. first cousin, 2. full cousin (*uncle's son*)

ciotka, ciocia aunt

cudzoziemiec foreigner

czas trwania małżeństwa duration of (the) marriage

członek rodziny family member

D

diagnostyka diagnostics

dobro małoletniego dziecka 1. minor's welfare, 2. minor's well-being, 3. best interest of the minor child

dofinansowanie (to provide) funding; subsidy

dokument podróży travel document

dokument tożsamości identity document

domniemany ojciec presumed father

doręczyć wezwanie na rozprawę (to) serve the summons to a/the hearing /trial (on/upon smb.)

dowód w sprawie evidence (on/concerning)

dowód z dokumentu 1. documentary evidence, 2. evidence in the form of documents

dziadek grandfather

działania wojenne 1. warfare, 2. military operations

dziecko pochodzi / nie pochodzi z małżeństwa 1. a marital child, 2. A child born of marriage / 1. a non-marital child 2. a child born outside of marriage

dziecko pochodzi od (+ imiona i nazwiska rodziców) the child was born to (+ parents' full names/names and surnames)

dziecko urodzone w czasie małżeństwa a/the child born during the marriage

dziecko urodzone z małżeństwa a/the child born of the marriage

E

edukacja education

G

gospodarstwo domowe household

I

instytucja prawna 1. legal concept, 2. legal institution

interesy majątkowe dziecka child's proprietary interests

interesy osobiste dziecka child's personal interests

K

kandydat na opiekuna tymczasowego candidate for the temporary guardian

kara pozbawienia wolności 1. penalty of deprivation of life 2. imprisonment, 3. prison sentence, 4. custodial sentence

karta (w aktach sprawy) (k.) sheet (in the case file)

Karta Dużej Rodziny Big / Large Family Card

karta pobytu residence card

karta zgonu (sporządza lekarz) death certificate (*made by a physician*)

kierownik jednostki organizacyjnych pomocy społecznej head of the social welfare /assistance organisational unit

Kodeks cywilny (k.c.) Civil Code

Kodeks postępowania cywilnego (k.p.c.) Civil Procedure Code

Kodeks rodzinny i opiekuńczy (k.r.o.) Family and Guardianship Code

Komendant Główny Straży Granicznej Border Guard Commander-in Chief

konflikt zbrojny w Ukrainie armed / military conflict in Ukraine

korzyść majątkowa material benefit

koszty postępowania przejąć na rachunek Skarbu Państwa the costs of proceedings (shall/to) be paid by the State Treasury
koszty sądowe 1. court costs, 2. law costs
koszty utrzymania i wychowania dziecka child's maintenance and education costs
krewni relatives
krewny w linii bocznej relative in collateral line
krewny w linii prostej relative in direct line (blood relative in the direct line of descent)
księga urzędu stanu cywilnego Civil Registry Book
kuzyn cousin

L

legalny pobyt w Polsce legal stay in Poland
legitymować się paszportem o numerze ... (be the) holder of passport, number

M

macocha step mother
majątek małoletniego minor's assets
małoletni (*nie ukończył 18 lat*) minor (*under the age of 18 years*)
małżeństwo zostało rozwiązane marriage has been dissolved /was dissolved on (*date*)
małżonek spouse
matka nie żyje mother is dead
matka z domu ... (+ *nazwisko panięskie*) née (+ *mother's maiden name*)
miejsce pobytu place of stay
miejsce urodzenia 1. place of birth, 2. birth place
miejsce zamieszkania place of residence

N

na podstawie ustawy 1. pursuant to the act/law, 2. On the basis of the act/law, 3. under the act/law
na rozprawie 1. at the hearing, 2. at the trial
nadać numer PESEL to assign a PESEL number [PESEL - national identification number]
nadzór nad wychowaniem dziecka supervision of child's upbringing
nakłady na utrzymanie dziecka 1. expenditure for the child's maintenance 2. costs of the child's maintenance
nałożyć na kogoś obowiązek to impose an obligation (up)on
naruszyć czyjeś prawo to violate one's right
nazwisko panięskie matki mother's maiden name
nazwisko rodowe matki mother's family (sur)name at birth
niekaralność 1. no criminal record, 2. no criminal history
niepełnoletni under age

nieprawomocne postanowienie 1. invalid order, 2. final and appealable order

nieprawomocny wyrok 1. invalid judgment, 2. final and appealable judgment

nieznany ojciec unknown father

NIP (tj. numer identyfikacji podatkowej) TIN (*i.e.* tax identification number)

O

obecność obowiązkowa mandatory attendance

objąć kogoś opieką 1. to exercise the guardianship/ custody of smb. 2. to take care of smb.,

obowiązek obciąża kogoś to have an obligation to (provide); be required to (e.g. pay maintenance)

obowiązki opiekuna guardian's responsibilities/obligations/duties

obywatel Ukrainy citizen of Ukraine

ochrona prawna legal protection

oddalić wniosek to dismiss an/the application/motion/ petition (*zależnie jaki wniosek*)

odebrać przyrzeczenie od świadka to take an affirmation/pledge/ oath

odpis aktu małżeństwa 1. marriage certificate [AE], 2. certified copy of an entry of marriage [BE]

odpis aktu urodzenia 1. birth certificate [AE], 2. certified copy of an entry of birth [BE]

odpis aktu zgonu 1. death certificate [AE], 2. certified copy of an entry of death. [BE]

odpis postanowienia copy of order/ decision

odpowiedzialność karna za złożenie fałszywych zeznań penal/criminal responsibility for giving false testimony

ogłosić postanowienie pronounce the decision/ order

ograniczenie władzy rodzicielskiej limitation of (care and) custody / parental responsibility

ojciec father

ojcostwo 1. fatherhood (*i.e. the state of being a father*) 2. paternity (*i.e. the relation of a father to his child*)

ojczym stepfather

okoliczności sprawy (the) circumstances of the case

opieka medyczna medical assistance

opieka nad kimś 1. guardianship of, 2. (*sprawować opiekę*) to take care of smb.

opiekun guardian

opiekun faktyczny 1. de facto guardian, 2. actual guardian

opiekun prawny legal guardian

opiekun tymczasowy temporary guardian

opinia o kimś opinion

opinia biegłego opinion of an/the expert witness / court expert

opłata sądowa court fee (for)

organizacja pozarządowa 1. non-government organization, 2. nongovernmental organization, NGO

orzeczenie (wyrok lub postanowienie) 1. ruling 2. court decision (*judgement or order*)

orzekać o czymś 1. to adjudicate (up)on, 2. to rule on, 3. to decide on

osiągnąć pełnoletniość 1. to attain the age of majority, 2. to come of age

osoba niepełnoletnia 1. minor, 2. not of legal age, 3. underage person

Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS) social welfare centre

oświadczenie (złożyć o. przed sądem) statement (*make a statement before the court*)

P

Państwowa Straż Graniczna (PSP) State Border Guard

pasierb stepchild

paszport passport

pedagog educator, pedagogue

pełnoletni of (legal) age, adult

pełnomocnik procesowy (adwokat, radca prawny) 1. legal counsel, 2. legal representative, 3. representative ad litem (*attorney at law*) 3. attorney 4. attorney of record;

pełnomocnik z urzędu (tj. powołany przez sąd) 1. court appointed attorney

PESEL [Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności] Universal Electronic System for Registration of the Population] 1. a PESEL number 2. personal identification number PESEL

piecza nad małoletnim 1. care over the minor 2. custody of the minor

pisemna zgoda written consent

po rozpoznaniu sprawy 1. having examined the case, 2. after hearing the case

pobyt na terytorium RP stay within the territory of the Republic of Poland

pochodzenie dziecka z małżeństwa legitimacy of a child

podejmować wszelkie decyzje

podlegać pieczy to be under care

pokrewieństwo 1. relationship by blood 2. consanguinity 3. kinship

policja police

pomoc finansowa 1. financial aid 2. financial assistance

pomoc społeczna 1. social welfare 2. social assistance

pomoc Ukrainie 1. aid to/for Ukraine, 2. assistance to Ukraine

ponosić koszty utrzymania dziecka to bear child maintenance costs

popęlnić przestępstwo to commit an offence / a crime

posiedzenie niejawne 1. (a/the) hearing at a closed sitting; 2. hearing with doors closed

postanowienie 1. order, 2. court/ judicial decision

postanowienie jest skuteczne i wykonalne court decision/ court order is effective and enforceable

postępowanie dowodowe evidentiary hearing

postępowanie nieprocesowe 1. non-contentious proceeding(s)
postępowanie sądowe court proceeding(s)
potrzeby dziecka child's needs
pouczenie o prawach i obowiązkach 1. instruction concerning rights and duties 2. letter of (procedural) rights and duties
pouczyć kogoś o czymś 1. to advise smb. about, 2. to instruct smb. on
powierzyć komuś obowiązki opiekuna to entrust smb. with guardianship duties
powinowactwo 1. relationship by marriage, 2. affinity
powinowaty related by marriage
powołać tłumacza to appoint an interpreter/ translator
powództwo (*np. wytoczyć przeciwko komuś p.*) action (e.g. action brought against)
powzięcie informacji 1. to obtain/get information, 2. to find out, 3. to learn
pozbawić kogoś opieki to terminate smb.'s care 2. to deprive smb. of care
pozbawienie władzy rodzicielskiej termination/ deprivation of parental responsibility / custody
pozew przeciwko komuś o coś petition against smb. for
pozostawać pod czyjąś opieką to be under smb.'s custody/ guardianship
pożycie małżeńskie 1. married life 2. living together as husband and wife
prawo obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej the law in force in the Republic of Poland
prawomocny wyrok (legally) valid judgement
proces cywilny civil proceedings (*w znaczeniu materialnym jako postępowanie*)
prokurator (public) prosecutor
protokolant recording clerk
protokół 1. record, 2. court case minutes
przewodzić postępowanie sądowe to conduct court proceedings
przewodzić postępowanie przed sądem - to conduct proceedings before the court
przebywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki to stay within the (territory of the) Republic of Poland without any care
przedstawiciel organizacji pozarządowej zajmującej się udzielaniem pomocy cudzoziemcom a representative of a non-government organization dealing with assistance to foreigners
przedstawiciel ustawowy małoletniego (*np. ojciec*) minor's statutory representative (*e.g. father*)
przekroczyć granicę to cross the border
przeprowadzić dowód w sprawie to take evidence in a case
przeprowadzić dowód z dokumentów – to admit documents into evidence
przesłuchać świadka 1. to hear a witness, 2. to interview a witness
przesłuchanie hearing
przestępstwo na szkodę małoletniego 1. criminal offence/crime to the detriment of the minor, 2. criminal offence/ crime affecting the minor,

przestępstwo przeciwko rodzinie i opiece an offence against family and guardianship

przewodniczący (sędzia) presiding (judge)

przyrodni brat step brother

przysiężenie świadka witness affirmation/oath/pledge

Przysięgam, że powierzone mi obowiązki opiekuna wykonam z całą sumiennością i zgodnie z interesem społecznym, mając zawsze na względzie dobro osoby podlegającej mojej pieczy. (Przysiężenie opiekuna) I solemnly pledge to perform the duties of guardian entrusted to me conscientiously, being always mindful of the welfare of the person under my guardianship. (Guardian's pledge)

przysługuje komuś władza rodzicielska parental responsibility /custody is vested in smb.

przysposabiający 1. adopter, 2. adoptive/adopting person

przysposobienie (= adopcja) adoption

przysposobiony, przysposobiona 1. adoptee, 2. adoptive child

przyznać komuś świadczenie pieniężne to award monetary/pecuniary benefit (to smb.)

przyznać komuś władzę rodzicielską to award parental responsibility to smb., 2 to award care and custody (to smb.)

psycholog psychologist

R

radca prawny attorney at law

reprezentować dziecko to represent the child

reprezentować małoletniego to represent the minor

rękojmia należytego wykonywania obowiązków assurance of due performance of obligations/duties

rodzeństwo siblings

rodzice są nieznani (the) parents are unknown

rodzice są rozwiedzeni the parents are divorced

rodzona matka birth mother

roszczenia o coś claims for

rozkład pożycia małżeńskiego breakdown of marriage

rozpoznawać sprawę to hear/consider/examine/decide the case

rozprawa sądowa 1. court trial, 2. court hearing 3. court sitting

rozprawa sądowa online online hearing, online trial

rozstrzygać sprawę determine the case

rozstrzygnięcie sądu 1. court's ruling; 1. The decision of the court

rozszerzyć uprawnienia opiekuna to extend guardian's powers /rights

rozwód rodziców (the) parents' divorce

rozwój umysłowy mental development

S

sala rozpraw courtroom

sąd cywilny civil (law) court

sąd karny criminal (law) court

sąd opiekuńczy guardianship court

Sąd Rejonowy w Pruszkowie The District Court in Pruszków

sąd rejonowy district court

sąd w następującym składzie: 1. composed of as follows: 2. sitting in the following panel:

sędzia judge

sierota 1. (*dziecko bez rodziców* a child who has lost both parents through death) orphan, 2. (*dziecko porzucone* i.e. a person removed, by hardship, loss or other helpless circumstance, from their original surrounding) waif

siostra sister

siostrzeniec (*syn siostry*) nephew (*sister's son*)

Skarb Państwa State Treasury

skazać za to convict for

składać sprawozdanie 1. to report on, 2. give an account of

skuteczność i wykonalność z chwilą wydania postanowienia effectiveness and enforceability at the moment of delivering the order/ decision (e.g. *the order/decision is effective and enforceable at the moment of pronouncement*)

spełniać wymogi to fulfil the requirements

spokrewniony 1. blood relative, 2. related (by blood)

sprawa cywilna civil case

sprawa przy drzwiach zamkniętych a case (held) at doors closed, at a closed session

sprawa z wniosku case brought before the court on the application (of)

sprawa z zakresu prawa rodzinnego family law case

sprawować faktyczną opiekę nad małoletnim to exercise actual guardianship of the minor

sprawować pieczę nad osobą i majątkiem to exercise care over the person and the property

stan zdrowia 1. (state of) health, 2. condition

stawić się w sądzie to appear in court

stawiennictwo osób wezwanych appearance of persons summoned

stopień dojrzałości małoletniego the minor's degree of maturity

stopień pokrewieństwa degree of kinship

stopień powinowactwa degree of affinity

stosunki rodzinne family relations

Straż Graniczna (SG) Border Guard

stryj/ stryjek (*brat ojca*) paternal uncle (*father's brother*)

sygnatura akt sprawy case file number

sytuacja materialna dziecka child's financial situation

Ś

środek zaskarżenia 1. means of challenge, 2. appellate measure

środki na utrzymanie dziecka means for the child's subsistence

środki na wychowania dziecka means for upbringing the child

świadczenia ze Skarbu Państwa benefits paid from the State Treasury

świadczenie pieniężne monetary /financial/cash benefits

świadcetwo zgonu (*sporządza USC*) death certificate

świadek witness

Świadomy znaczenia moich słów i odpowiedzialności przed prawem przyrzekam uroczyście, że będę mówił szczerą prawdę, niczego nie ukrywając z tego, co jest mi wiadome. (*przrzeczenie świadka*) Being fully aware of the significance of my words and of my responsibility before the law I solemnly pledge to state/tell the truth and not to conceal anything known to me. (*witness' pledge*)

T

terapia therapy

tłumacz powołany ad hoc interpreter/translator appointed ad hoc

tłumacz przysięgły (certified) sworn translator (and interpreter)

tłumaczenie zdalne remote translation

toczy się sprawa o ograniczenie władzy rodzicielskiej a case for limitation of custody/parental rights is pending

tożsamość cudzoziemca foreigner's identity

transliteracja - transliteration

U

ubezwłasnowolniony incapacitated

uchodźca z Ukrainy refugee from Ukraine

uczestnik postępowania participant in the proceeding(s)

udzielać cudzoziemcom ochrony to grant protection to foreigners

Urząd do Spraw Cudzoziemców Office for Foreigners

Urząd Stanu Cywilnego Civil Registry Office

usprawiedliwić swoją nieobecność (*w sądzie*) to offer an excuse for non-appearance (in court)

ustaje opieka the guardianship ceases

ustalić ojcostwo 1. to establish paternity 2. to determine paternity

ustalić pochodzenie dziecka to determine the child's origin

ustanie opieki cessation of the guardianship

ustanowić kogoś opiekunem to appoint someone as a (legal) guardian

ustanowić opiekuna tymczasowego to appoint a temporary guardian

Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem prawnym na terytorium tego państwa The Act on assistance to citizens of Ukraine in connection with the armed conflict on the territory of that state

utrzymanie dziecka maintenance of the child

uwzględnić wniosek to allow the application/ motion

uzyskanie pełnoletności 1. reaching the age of majority, 2. attainment of the age of majority

W

w przedmiocie czegoś (tj. w sprawie czegoś) 1. regarding, 2. referring to, 3. as to

w trybie art.... under (the procedure of) Article

walki zbrojne armed combat

warunki życia living conditions

wezwać na rozprawę to summon to the trial/ hearing

wezwanie (na rozprawę) summons

wiek dziecka age of the child

więzy krwi 1. blood ties, 2. bonds of blood

wiza visa

władza rodzicielska 1. parental responsibility 2. care and custody (*is vested in*) 3. legal authority

wnieść pozew to file a petition

wnieść wniosek 1. to file an application/ a motion, 2. to submit an application/ a motion; 3. to apply (for),

wniosek o ustanowienie opiekunem prawnym a petition/ an application for appointment of a legal guardian

wniosek o wszczęcie postępowania an application to institute proceedings

wnioskodawca 1. petitioner, 2. applicant

wnoszę o ... I (respectfully) request the Court to/ that the Court I apply for

wnuk, wnuczek grandchild

wokanda docket

współdziałać to cooperate (with)

wstępni ascendants

wszczynać postępowanie to institute the proceedings

wszystkie ważniejsze sprawy any/all more important matters/things

wuj, wujek uncle

wydać orzeczenie (postanowienie, wyrok) to give a ruling (order, judgment)

wydział cywilny sądu Civil Law Division/Department of the Court

wydział rodzinny i nieletnich Family and Minors Division

wyjaśnienia wnioskodawcy (tj. wypowiedzi stron postępowania cywilnego) statements (*made by the parties to the civil proceeding(s)*)

wyjazdy rekreacyjne recreational outings; recreational trips

wykonywać władzę rodzicielską to exercise parental responsibility/ (care and) custody
wyłączyć jawność rozprawy 1. to restrict public attendance and hear the case behind doors closed 2. to hear the case at a non-public sitting
wyplacać świadczenie pieniężne to pay out monetary/financial/cash benefits
wyrok judgment
wyrok rozwodowy 1. divorce judgement, 2. judgment of divorce
wysłuchać małoletniego to hear the minor
Wysoki Sądzie! Your Honour
wystąpić z powództwem to bring an action
wytoczyć powództwo o coś to institute an action for
wnieść pozew to file/to submit a petition
wyżywienie alimentation, sustenance, nourishment, food, meals

Z

z urzędu (np. przeprowadzić dowód z urzędu) 1. ex officio 2. of/on its own motion
zabezpieczenie interesów osoby pozostającej pod opieką to safeguard/ to protect the interests of the person under the guardianship (care/custody)
zagrożenie życia threat to life
zajęcia pozaszkolne extracurricular activities, after school activities
zajęcia szkolne 1. classes, 2. school work
zakwaterowanie accommodation
zapewnić komuś opiekę to provide care for
zapewnić pomoc to provide assistance/aid
zapewnić zakwaterowanie to provide accommodation
zaprzeczenie ojcostwa denial of paternity
zarządzenie sądu court order
zasądzić od X na rzecz Y kwotę 1000 zł 1. to award against X an amount of 1000 zlotys for Y, 2. order X to pay 1000 zlotys to Y
zaskarżyć orzeczenie to appeal against the ruling
zaświadczenie lekarskie medical certificate
zaświadczenie z miejsca pracy employer certificate
zaświadczenie o niekaralności (*potocznie*) certificate of no criminal history/ clean criminal record
zataić prawdę to conceal the truth
zawiadomienie 1. notification 2. notice
zawrzeć małżeństwo 1. to marry 2. to enter into the marriage
zażalenie na postanowienie an appeal against a decision/ an order
zdolności do czynności prawnych 1. legal capacity 2. capacity to preform acts in law. 3. be under no legal disability
zeznać nieprawdę to give false testimony
zeznania świadka witness evidence

zezwoleńie 1. permit 2. permission

złóżyć óswiadczenie to make a statement

złóżyć wniosek to submit an application/ motion

złóżyć wyjaśńienia 1. to make statements 2. to testify

złóżyć zezńania to give evidence, to give testimony, to testify

zstępn descendants

związek małżeński 1. marriage 2. matrimony

zwołńić kogoś od obowiązku objęcia opieki to exempt someone from the obligation to assume guardianship

Ż

żyjący rodzice living parents